

Serviceutbud 2024

**Egentliga Finlands välfärdsområdes svenskspråkiga
externa serviceutbud inom funktionshinderservice**

Innehåll

1 Svenska expert- och utvecklingscentret för funktionshinderservice 4

Kontaktuppgifter:	4
1.1 Experttjänster	5
1.1.1 Multiprofessionell uppföljning	5
1.1.2 Rehabiliteringsplan	5
1.1.3 Rehabiliteringsplan, enskilda expertinsatser	6
1.1.4 Stöd för delaktighet och självbestämmande	6
1.1.5 Stöd för alternativ kompletterande kommunikation (AKK)	7
1.1.6 Multiprofessionellt stöd vid utmanande beteende	8
1.1.7 Multiprofessionellt stöd vid neuropsykiatriska funktionsnedsättningar (NEPSY)	9
1.1.8 Multiprofessionellt stöd och behandling vid fetma och övervikt	10
1.1.9 Psykologtjänster	11
1.1.10 Specialläkartjänster	12
1.1.11 Kårkullavägens tandläkarmottagning	13
1.1.12 Sakkunskap i medicin, psykologi och socialt arbete vid begränsningsåtgärder	13
1.2 Svenskspråkiga tjänster inom krävande multiprofessionellt stöd	14
1.2.1 Undersökning	14
1.2.2 Undersökningsperioder för barn (under 18 år)	16
1.2.3 Krisvård	17
1.2.4 Rehabilitering	18
1.3 Undersökning och vård oberoende av personens vilja enligt specialomsorgslagen	19
1.3.1 Undersökning oberoende av personens vilja för att utreda vårdbehovet	19
1.3.2 Vård oberoende av personens vilja	19
1.4 Svenskspråkiga tjänster inom långtidshabilitering i form av särskilt krävande boendeservice 20	

2 Svenskspråkig boendeservice, dag- och arbetsverksamhet 23

Kontaktuppgifter:	23
2.1 Stödboende	24
2.2 Serviceboende med heldygnsomsorg	25
2.3 Arbetsverksamhet	26
2.4 Dagverksamhet	28
2.5 Internatboende för studeranden	29

3 Fortbildningsutbud 30

Kontaktuppgifter:	30
3.1 Vägar till självbestämmande och delaktighet (2-3h)	31

3.1.1	Alla kan kommunicera.....	31
3.1.2	En fungerande vardag	31
3.1.3	Digitala hjälpmedel	31
3.1.4	Utmanande beteende	31
3.1.5	Självbestämmande och begränsningsåtgärder	32
3.2	Autismspektrumtillstånd (AST) och andra neuropsykiatriska funktionsnedsättningar (NEPSY) (2-3h).....	32
3.3	Dagens funktionshinderservice (3-6h).....	32
3.4	Livsstilshälsa (3h)	32
3.5	Seniorer inom funktionshinderservice (2-3h).....	33

1 Svenska expert- och utvecklingscentret för funktionshinderservice

Expert- och utvecklingscentret (EUC) är den svenska expertenheten för krävande funktionshinderservice inom Egentliga Finlands välfärdsområde (Varha). EUC är beläget i Pargas, Kirjala, och erbjuder service i hela Svenskfinland. EUC:s huvudsakliga uppgift är att erbjuda service till personer med intellektuell funktionsnedsättning och/eller annan funktionsnedsättning i alla åldrar, närstående och professionella. EUC tjänster och service utgår från servicetagarens behov och önskemål i syfte att bidra till en välfungerande vardag och ett gott liv för servicetagaren och servicetagarens nätverk.

Serviceutbudet är uppdelat i huvudkategorier och servicen innehåller olika nivåer, som baseras på behovet av service. Servicen utformas i enlighet med servicetagarens individuella behov och beställarens önskemål. Behov av service bör definieras i en betalningsförbindelse.

Vänligen ta kontakt vid frågor eller vid intresse av service.

Kontaktuppgifter:

Malin Haapanen

Ledande socialarbetare
tel 040 574 8076
malin.haapanen@varha.fi

Gunveig Söderbacka

Servicechef
tel 050 3157 167
gunveig.soderbacka@varha.fi

1.1 Experttjänster

1.1.1 Multiprofessionell uppföljning

Målsättning:

- Erbjudas multiprofessionell uppföljning som stöd vid större livsskeden

Målgrupp:

- Personer med intellektuell funktionsnedsättning och andra funktionsnedsättningar

Innehåll:

Multiprofessionell uppföljning innehåller bedömning, utlåtande och rekommendationer baserade på servicetagarens funktionsförmåga och livssituation. Uppföljningen görs i ett multiprofessionellt team bestående av läkare, psykolog, socialarbetare, habiliteringshandledare, nepsy-handledare och terapeuter. Den multiprofessionella uppföljningen görs vanligtvis i följande livsskeden: Vid skolstarter (låg- och högstadiet samt andra stadiets utbildning), övergång till arbetslivet samt vid pensionering. Uppföljningen kan göras i kombination med uppgörande av rehabiliteringsplan.

Beställnings- och avbokningsvillkor:

- Betalningsförbindelse behöver finnas hos Varha senast tre månader innan servicen inleds.
- Avbokning senast tre veckor innan servicen inleds.

Nivå 1	<ul style="list-style-type: none"> • Multiprofessionell bedömning och rekommendationer utgående från servicetagarens behov.
Nivå 2	<ul style="list-style-type: none"> • Multiprofessionell bedömning uppgjord i samband med rehabiliteringsplan

1.1.2 Rehabiliteringsplan

Målsättning:

- Uppgöra en rehabiliteringsplan för Folkpensionsanstalten (FPA) som grund för krävande medicinsk rehabilitering

Målgrupp:

- Personer i behov av rehabiliteringsplan för krävande medicinsk rehabilitering

Innehåll:

Krävande medicinsk rehabilitering baseras på en rehabiliteringsplan som uppgjorts mellan servicetagare, läkare och ett multiprofessionellt team bestående av terapeuter. Rehabiliteringsplanen uppgörs för 1–3 år. Multiprofessionella teamets uppföljningar och bedömningar samt rekommendationer behövs vid förnyandet av rehabiliteringsplanen,

koordinerande arbete och resor för Varhas personal är inkluderad i servicen. Uppgörandet av rehabiliteringsplan kan göras i kombination med *1.1 multiprofessionell uppföljning*.

Beställnings- och avbokningsvillkor:

- Betalningsförbindelse behöver finnas hos Varha senast tre månader innan servicen inleds.
- Avbokning senast tre veckor före överenskommen tidpunkt.

Nivå 1	<ul style="list-style-type: none"> • Uppgörande av rehabiliteringsplan • Bedömning av en terapiform
Nivå 2	<ul style="list-style-type: none"> • Uppgörande av rehabiliteringsplan • Bedömning av två terapiformer
Nivå 3	<ul style="list-style-type: none"> • För varje tilläggsbedömning eller - arbete utöver nivå 2

1.1.3 Rehabiliteringsplan, enskilda expertinsatser

Målsättning:

- Erbjuder enskilda insatser vid uppgörandet av rehabiliteringsplan för Folkpensionsanstalten (FPA) som grund för krävande medicinsk rehabilitering

Målgrupp:

- Personer i behov av rehabiliteringsplan för krävande medicinsk rehabilitering

Innehåll:

Servicen innehåller enskilda terapeutinsatser eller läkarinsatser för uppgörandet av rehabiliteringsplan.

Beställnings- och avbokningsvillkor:

- Betalningsförbindelse behöver finnas hos Varha senast tre månader innan servicen inleds.
- Avbokning senast tre veckor innan servicen inleds.

Nivå 1	<ul style="list-style-type: none"> • Enskilda terapeutinsatser<ul style="list-style-type: none"> ○ Bedömning av en terapiform
Nivå 2	<ul style="list-style-type: none"> • Enskilda läkarinsatser

1.1.4 Stöd för delaktighet och självbestämmande

Målsättning:

- Erbjuder ökat stöd för självständighet och delaktighet samt erbjuder anpassat stöd för en fungerande vardag

Målgrupp:

- Personer med intellektuell funktionsnedsättning och/eller neuropsykiatriska funktionsnedsättningar
- Närstående
- Professionella

Innehåll:

Stärka servicetagarens möjligheter och förutsättningar till delaktighet och självbestämmande i syfte att stödja servicetagaren i sin livssituation. Service erbjuds även till personer i servicetagarens näromgivning gällande lämpligt stöd samt stöd vid implementeringen av åtgärderna. Servicen utgår från ett personcentrerat arbetssätt (PCP) och ges av ett multiprofessionellt team bestående av psykolog, socialarbetare, habiliteringshandledare, nepsy-handledare och terapeuter.

Beställnings- och avbokningsvillkor:

- Betalningsförbindelse behöver finnas hos Varha senast en månad innan servicen inleds.
- Avbokning senast en vecka innan servicen inleds.

Nivå 1	<ul style="list-style-type: none"> • Inledande besök för bedömning av servicetagarens situation och behov • Bedömning av servicebehov av ett multiprofessionellt team
Nivå 2	<ul style="list-style-type: none"> • Nätverksarbete i servicetagarens närmiljö • Handledning och konsultationsbesök i servicetagarens närmiljö så som i hemmet, daghem, dag- och arbetsverksamhet med t.ex. följande innehåll:<ul style="list-style-type: none"> ○ Arbete för ökad delaktighet och ökat självbestämmande ○ Förebyggande arbete gällande begränsningsåtgärder ○ Personcentrerat arbetssätt (PCP) ○ Livslångt lärande ○ Utarbeta anpassat material för t.ex. kognitivt stöd ○ Sinnesstimulering ○ Implementering av åtgärder ○ Stödsamtal • Antalet gånger avtalas separat
Nivå 3	<ul style="list-style-type: none"> • Utredning och kartläggning av servicetagarens åsikter och intressen • Utredning av behov av kognitivt stöd och miljöanpassningar

1.1.5 Stöd för alternativ kompletterande kommunikation (AKK)

Målsättning:

- Stöda användning och implementering av alternativ kompletterande kommunikation (AKK) och samspel

Målgrupp:

- Personer med intellektuell funktionsnedsättning och/eller neuropsykiatrisk funktionsnedsättning
- Professionella
- Närstående

Innehåll:

Fungerande kommunikation och samspel är viktigt både för servicetagare och personer i näromgivningen. Det kan ofta finnas behov av stöd och information vid användning av kommunikationsverktyg. Servicen riktar sig även till professionella och närstående som önskar information, handledning och stöd vid implementering av konkreta kommunikationsverktyg. Servicen utgår från ett multiprofessionellt team bestående av psykolog, socialarbetare, habiliteringshandledare, nepsy-handledare och terapeuter.

Beställnings- och avbokningsvillkor:

- Betalningsförbindelse behöver finnas hos Varha senast en månad innan servicen inleds.
- Avbokning senast en vecka innan servicen inleds.

Nivå 1	<ul style="list-style-type: none"> • Inledande besök för bedömning av servicetagarens situation och behov • Bedömning av servicebehov av ett multiprofessionellt team
Nivå 2	<ul style="list-style-type: none"> • Nätverksarbete i servicetagarens närmiljö • Handledning och konsultationsbesök i servicetagarens närmiljö så som i hemmet, daghem, dag- och arbetsverksamhet och innehåller t.ex. följande:<ul style="list-style-type: none"> ○ Alternativ kompletterande kommunikation (AKK) ○ Samspel, HYP ○ Stöd vid implementering av åtgärder ○ Samtalsmatta ○ Tecken som stöd ○ Utarbета anpassat material • Antalet gånger avtalas separat
Nivå 3	<ul style="list-style-type: none"> • Utredning av val, användning och anpassning av alternativ kompletterande kommunikation (AKK) och samspel

1.1.6 Multiprofessionellt stöd vid utmanande beteende

Målsättning:

- Erbjuder stöd för en hanterbar och förutsägbar livssituation för servicetagaren och personer i servicetagarens näromgivning

Målgrupp:

- Personer med intellektuell funktionsnedsättning och/eller neuropsykiatrisk funktionsnedsättning
- Närstående
- Professionella

Innehåll:

Vid utmanande beteende är det viktigt att arbeta förebyggande och att servicetagaren bemöts på ett lågaffektivt sätt. Servicen erbjuder stöd för att hitta egna sätt för servicetagaren att uttrycka sig och att förstå sig själv och andra samt stöd för att utforma anpassat kognitivt stöd samt för att hitta balans av stimulering för att förebygga utmanande situationer. Servicen erbjuder även stöd till närstående och professionella att hantera utmanande situationer ifall de uppstår. Servicen utgår från ett

multiprofessionellt team bestående av psykolog, socialarbetare, habiliteringshandledare, nepsy-handledare och terapeuter.

Beställnings- och avbokningsvillkor:

- Betalningsförbindelse behöver finnas hos Varha senast en månad innan servicen inleds.
- Avbokning senast en vecka innan servicen inleds.

Nivå 1	<ul style="list-style-type: none"> • Inledande besök för bedömning av servicetagarens situation och behov • Bedömning av servicebehov av ett multiprofessionellt team
Nivå 2	<ul style="list-style-type: none"> • Nätverksarbete i servicetagarens närmiljö •Handledning och konsultationsbesök i servicetagarens närmiljö så som i hemmet, daghem, dag- och arbetsverksamhet och innehåller t.ex. följande:<ul style="list-style-type: none"> ○ Lågaffektivt bemötande ○ Stimulans ○ Anpassning av krav och miljö ○ Utarbete anpassat material ○ Stödsamtal • Antalet gånger avtalas separat
Nivå 3	<ul style="list-style-type: none"> • Utredning av orsak till utmanande beteende, vilken består av kartläggningar, bedömningar och observationer • Utarbetande av handlingsplan vid utmanande beteende innehållande rekommendationer för anpassningar av miljön, bemötande, strukturer och övriga anpassningar

1.1.7 Multiprofessionellt stöd vid neuropsykiatriska funktionsnedsättningar (NEPSY)

Målsättning:

- Erbjudas stöd för en förutsägbar, innehållsrik och hanterbar livssituation för personer med neuropsykiatriska funktionsnedsättningar samt för personer i näromgivningen.

Målgrupp:

- Personer med neuropsykiatriska funktionsnedsättningar
- Närstående
- Professionella

Innehåll:

Service riktas till personer med neuropsykiatriska funktionsnedsättningar i alla åldrar samt till närstående och professionella. Service kan även ges till personer utan en diagnos, vilka har behov av tydlighet och särskilt strukturerad omgivning. Service utgår från servicetagarens behov och erbjuder stöd i att hantera utmaningar i vardagen samt i att utveckla färdigheter för ett mer självständigt och innehållsrikt liv. Service utgår från ett multiprofessionellt team bestående av psykolog, socialarbetare, habiliteringshandledare, nepsy-handledare.

Beställnings- och avbokningsvillkor:

- Betalningsförbindelse behöver finnas hos Varha senast en månad innan servicen inleds.
- Avbokning senast en vecka innan servicen inleds.

Nivå 1	<ul style="list-style-type: none"> • Inledande besök för bedömning av servicetagarens situation och behov • Bedömning av servicebehov av ett multiprofessionellt team
Nivå 2	<ul style="list-style-type: none"> • Nätverksarbete i servicetagarens närmiljö •Handledning, information och konsultationsbesök i servicetagarens närmiljö så som i hemmet, daghem, skola, dag- och arbetsverksamhet innehåller t.ex. följande:<ul style="list-style-type: none"> ○ Miljöanpassningar ○ Sinnesavvikelser ○ Strukturerad omgivning ○ Information om autismspektrumtillstånd (AST) och andra neuropsykiatriska funktionsnedsättningar (NEPSY) ○ Utarbeta anpassat material • Nepsy-coaching i servicetagarens närmiljö • Antalet gånger avtalas separat
Nivå 3	<ul style="list-style-type: none"> • Utredning av sinnesavvikelser, miljöanpassningar och copingstrategier m.m

1.1.8 Multiprofessionellt stöd och behandling vid fetma och övervikt

Målsättning:

- Stöda en god och hälsofrämjande vikthantering och erbjuda anpassade interventioner för servicetagare med fetma och personer i servicetagarens näromgivning

Målgrupp:

- Personer med intellektuell funktionsnedsättning och/eller neuropsykiatrisk funktionsnedsättning med BMI över 30, eller BMI över 27 med associerade sjukdomar eller riskfaktorer utöver fetma eller åldersanpassat BMI för barn och unga
- Närstående
- Professionella

Innehåll:

Fetma är en kronisk sjukdom där mängden fettvävnad i kroppen är för stor. Det är viktigt att förebygga och behandla fetma i alla åldersgrupper, eftersom fetma har betydande fysiska, psykiska, sociala och ekonomiska konsekvenser för både individer och samhället. Målet med förebyggandet och behandlingen av fetma är att förhindra att fetma förvärras, hjälpa servicetagaren att kontrollera vikten, förebygga och behandla fetmarelaterade sjukdomar samt förbättra arbets- och funktionsförmågan och livskvaliteten. Vidare är målet att stöda personalen på eventuell boendenhet i dessa frågor, där servicen utgår från servicetagaren själv. I fråga om barn och unga involveras dessutom familjen i planeringen av vården och uppmuntras till egenvård. Servicen utgår från ett multiprofessionellt team bestående av läkare, hälsovårdare eller sjukskötare, habiliteringshandledare och psykolog.

Beställnings- och avbokningsvillkor:

- Betalningsförbindelse behöver finnas hos Varha senast tre månader innan servicen inleds.
- Avbokning senast tre veckor innan servicen inleds.

Nivå 1	<ul style="list-style-type: none"> • Inledande besök för bedömning av servicetagarens situation och behov • Bedömning av servicebehov av ett multiprofessionellt team
Nivå 2	<ul style="list-style-type: none"> • Multiprofessionell konsultation, handledning, information. • Nätverksarbete i servicetagarens närmiljö. • Stöd vid anpassningar av rutiner, miljö, bemötande, strukturer m.m. • Utarbeta anpassat material
Nivå 3	<ul style="list-style-type: none"> • Utredning av orsak till fetma och övervikt. Utredningen består av kartläggningar, bedömningar, observationer och diskussioner • Utarbetande av behandlingsplan för fetma och övervikt<ul style="list-style-type: none"> ○ Innehåller rekommendationer för och uppföljning av:<ul style="list-style-type: none"> ▪ livsstilsbehandling avseende<ul style="list-style-type: none"> • matvanor som främjar viktkontroll och stärkande av kontrollen över ätandet • ökning av fysisk aktivitet och minskat stillasittande • tillräcklig sömn och vila ▪ eventuell behandling med läkemedel mot fetma

1.1.9 Psykologtjänster

Målsättning:

- Stöda servicetagarens psykiska välmående och utveckling

Målgrupp:

- Personer med intellektuell funktionsnedsättning eller andra funktionsnedsättningar
- Närstående
- Professionella

Innehåll:

Psykologtjänster innehåller samtalsstöd och information om intellektuella och andra funktionsnedsättningar. Psykologen kartlägger förmågor och färdigheter och gör psykologiska utredningar och bedömningar samt skriver utlåtanden, intyg och rekommendationer. Servicetagaren och närstående erbjuds konsultation och stödinsatser vid utmanande livssituationer.

Beställnings- och avbokningsvillkor:

- Betalningsförbindelse behöver finnas hos Varha senast en månad innan servicen inleds.
- Avbokning senast en vecka innan servicen inleds.

Nivå 1	<ul style="list-style-type: none"> • Psykologsamtal enskilt eller i grupp. Dessa kan innehålla: <ul style="list-style-type: none"> ▪Psykoedukativa samtal ▪Krisbearbetning ▪Känslohantering & psykiskt välmående ▪Sexualrådgivning ▪Motiverande samtal •Handledning och konsultation, vilka kan innefatta information och rådgivning •Psykologisk konsultation till personalgrupper för att förebygga och identifiera psykisk ohälsa i anslutning till den enskilda personens funktionsnedsättning. •Deltagande i nätverksmöten och övriga möten •Antalet gånger avtalas separat
Nivå 2	<ul style="list-style-type: none"> •Utredningar och kartläggningar <ul style="list-style-type: none"> ○kognitiv nivåbedömning ○funktionsförmåga ○specifika bedömningar vid exempel minnessjukdom, depression samt emotionell och social problematik •Intyg, utlåtanden och rekommendationer

1.1.10 Specialläkartjänster

Målsättning:

- Erbjuda specialkunnande inom omsorgsarbetets medicinska område

Målgrupp:

- Personer med intellektuell funktionsnedsättning och andra funktionsnedsättningar

Innehåll:

Läkare med specialkunnande inom omsorgsarbetets medicinska områden utför medicinska undersökningar, diagnostisering samt ordinationer och uppföljning av läkemedelsbehandlingar. Läkare skriver utlåtanden och intyg till olika myndigheter och välfärdsområden samt uppgör medicinska rehabiliteringsplaner i samarbete med Varhas terapeuter, se 1.2 Rehabiliteringsplan. Specialläkartjänster inkluderar även koordinerande arbete. Kunnande inom nutrition, livsstil och preventiv hälsa utgör ett specialområde.

Beställnings- och avbokningsvillkor:

- Betalningsförbindelse behöver finnas hos Varha senast tre månader innan servicen inleds.
- Avbokning senast tre veckor innan servicen inleds.

Nivå 1	<ul style="list-style-type: none"> • Förnyelse av recept
Nivå 2	<ul style="list-style-type: none"> • Specialläkarmottagning, vid behov även på distans. Kan innehålla följande: <ul style="list-style-type: none"> ○ Medicinsk undersökning ○ Läkemedelsbehandling och ordination ○ Uppföljning ○ Utlåtande

	<ul style="list-style-type: none"> ○ Intyg
Nivå 3	<ul style="list-style-type: none"> ● Omfattande specialläkartjänster, utöver nivå 2. Kan innehålla följande: <ul style="list-style-type: none"> ○ Flera utlåtanden eller intyg ○ Omfattande utlåtanden eller intyg ○ Årsgranskning

1.1.11 Kårkullavägens tandläkarmottagning

Målsättning:

- Erbjuder anpassade tandläkartjänster

Målgrupp:

- Personer med intellektuell funktionsnedsättning och andra funktionsnedsättningar som får boendeservice inom Egentliga Finlands välfärdsområde och som behöver få tandläkartjänster i anslutning till hemmamiljö.

Innehåll:

Kårkullavägens tandläkarmottagning riktar sig till personer med intellektuell funktionsnedsättning och andra funktionsnedsättningar vilka är i behov av anpassade tandläkartjänster. Servicen ges vid Kårkullavägens tandläkarmottagning av tandläkare och tandhygienist och tidsbokningen per servicetagare är 30 min.

Beställnings- och avbokningsvillkor:

- Betalningsförbindelse behöver finnas hos Varha senast tre månader innan servicen inleds.
- Avbokning senast tre veckor innan servicen inleds.

Nivå 1	<ul style="list-style-type: none"> ● Tandläkarmottagningen kan bland annat innehålla följande: <ul style="list-style-type: none"> ○ Bekantningsbesök ○ Undersökning ○ Förebyggande tandvård ○ Kariesbehandling ○ Remiss till specialtandläkarvård ○ Utdragning av tänder ○ Information gällande munhälsa
---------------	---

1.1.12 Sakkunskap i medicin, psykologi och socialt arbete vid begränsningsåtgärder

Målsättning:

- Erbjuder sakkunskap enligt lag angående specialomsorger om utvecklingsstörda (519/1977)

Målgrupp:

- Personer med intellektuell funktionsnedsättning
- Professionella

Innehåll:

Enligt lag angående specialomsorger om utvecklingsstörda ska ett sakkunnigteam bestående av läkare, psykolog och socialarbetare höras vid begränsningsåtgärder. Sakkunnigteamet måste fungera som ett team och känna enheten, dess verksamhet och servicetagare så att teamet kan ge det sakkunnigbistånd som behövs. För att Varhas svenskspråkiga sakkunnigteam ska kunna ge sitt utlåtande i fråga om begränsningsåtgärder ingår följande tjänster i produkten:

Sakkunnigteamet tar del av servicetagarens service- och vårdplan/genomförandeplan/plan för självbestämmande (IMO-suunnitelma) samt andra viktiga journalhandlingar som är nödvändiga för att sakkunnigteamet kan ta ställning till att enheten uppfyller kravet för tillämpningsområdet (§ 42 b) samt att de allmänna förutsättningarna för användning av begränsningsåtgärder (§ 42 d) uppfylls.

Beställnings- och avbokningsvillkor:

- Betalningsförbindelse behöver finnas hos Varha senast tre månader innan servicen inleds.
- Avbokning senast tre veckor innan servicen inleds.

Nivå 1	<ul style="list-style-type: none"> • Sakkunnigteamets bedömning upp till 1h
Nivå 2	<ul style="list-style-type: none"> • Sakkunnigteamets bedömning upp till 2h
Nivå 3	<ul style="list-style-type: none"> • För sakkunnigteamets bedömning som överskrider 2h (Nivå 2) faktureras +10% för varje påbörjad timme.

1.2 Svenskspråkiga tjänster inom krävande multiprofessionellt stöd

Den svenskspråkiga kris- undersöknings- och rehabiliteringsenheten (KUR) finns i Pargas. Enheten har 12 platser och är indelad i fyra moduler. De fyra modulerna skiljer sig från varandra. En modul är utformad så att den lämpar sig för krisvård, en modul är utformad speciellt med tanke på personer med svåra fysiska funktionsnedsättningar. En modul består av lägenheter med tanke på bl.a. möjligheter att träna mera självständigt boende.

Innehållet i servicen skräddarsys enligt servicetagarens individuella behov och målsättningar.

1.2.1 Undersökning

Målgrupp:

Kris- undersöknings- och rehabiliteringstjänster erbjuds till servicetagare vars stöd- hjälp-, vård- eller rehabiliteringsbehov har förändrats och de tjänster basservicen erbjuder inte längre räcker till.

Målsättning:

En undersökningsperiod omfattar undersökningar, utredningar och kartläggning av servicetagarens somatiska, psykiska och sociala hälsa och är ett effektivt sätt att undersöka och utreda förändringar utifrån ett helhetsperspektiv. Undersökningsperioden planeras i förväg utgående från servicetagarens individuella behov, som utvärderas av det multiprofessionella teamet i samarbete med servicetagaren och hans nätverk. Perioden varar i 2 - 4 veckor och resulterar i utlåtanden och rekommendationer gällande fortsatt vård, rehabilitering och service.

Innehåll:

- Inledande nätverksmöte (inskrivningsmöte) med servicetagaren och hans nätverk före perioden
- Diagnostisering
- Utredning och kartläggningar (ex. kognitiv bedömning, demensutredning,
- PEP3 kartläggning, ComFor2 etc.)
- Kontroll och utvärdering av läkemedelsbehandlingar (medicinutprovning och medicinändringar)
- Terapeutbedömningar (uppgörande av krävande medicinsk rehabiliteringsplan)
- Terapier
- Utredning av kommunikation och hjälpmedel
- Individuellt anpassad dagverksamhet
- Utvärdering av servicetagarens egen boende- och verksamhetsmiljö
- Eftervård (efter exempelvis operation, personen behöver inte specialistsjukvårdens insatser, men klarar inte av att återvända till sitt hem)
- Skriftliga utlåtanden och rekommendationer
- Uppföljningsmöte vid behov
- Utskrivningsmöte med servicetagaren och hans nätverk
- Efter avslutad period och enligt separat överenskommelse kan vid behov 1–2 besök i hemmiljön samt uppföljningsmöte ca 1–3 månader efter perioden

Nivå 1	<ul style="list-style-type: none"> • Servicetagarens undersökningsperiod förverkligas med de resurser som finns på enheten. I undersökningsperioden ingår allmänna medicinska insatser.
Nivå 2	<ul style="list-style-type: none"> • Servicetagarens behov av hjälp och stöd p.g.a. utmanande beteende eller vårdtyngd, förutsätter utökade personalresurser till enheten, en personal till och/eller medicinska läkartjänster och undersökningar utförda av sakkunniga.
Nivå 3	<ul style="list-style-type: none"> • Servicetagaren behöver p.g.a. sitt vårdbehov eller utmanande beteende, kontinuerligt en närvarande personal dagtid och/eller medicinska specialläkartjänster och specialundersökningar utförda av sakkunniga.
Nivå 4	<ul style="list-style-type: none"> • Servicetagaren behöver dygnet runt en personal p.g.a. sitt vårdbehov eller beteende samt krävande medicinska specialläkartjänster och omfattande specialundersökningar utförda av sakkunniga.
Nivå 5	<ul style="list-style-type: none"> • Om servicetagarens servicebehov är exceptionellt stort skraddarsys för hen ett servicepaket, där dygnspriset fastställs på basen av innehållet i servicepaketet och i samråd med betalaren.

Om bindande beställningar av undersökningsperioder och avbrytande av servicen avtalas från fall till fall.

1.2.2 Undersökningsperioder för barn (under 18 år)

Målsättning:

Undersökningsperioder för barn ordnas 1 - 2 gånger per år beroende på efterfrågan av tjänsten. Perioden förverkligas i en separat modul, som anpassas för barns behov. Undersökningsperioden kan ordnas för högst tre barn åt gången. Innehållet i servicen skräddarsys enligt barnets individuella behov och målsättningar. Perioden förverkligas i tätt samarbete med barnets vårdnadshavare, skolan och övriga nätverk och andra instanser inom hälso- och sjukvården. Periodens längd kan variera beroende av barnets behov.

Nivå 1	<ul style="list-style-type: none"> • Inledande nätverksmöte med barnets vårdnadshavare och barnets nätverk före undersökningsperioden • Vid behov kan kartläggningar och bedömningar göras i barnets hemmiljö före en undersökningsperiod • Förberedande material som skickas på förhand till familjen • Bedömningar (kognitiv bedömning), kartläggningar och utredningar (t.ex. Pep3-kartläggningar, ComFor2) • Diagnostisering • Kontroll och utvärdering av läkemedelsbehandlingar (medicinutprovning och medicinändringar) • Terapeutbedömningar (uppgörande av krävande medicinsk rehabiliteringsplan) • Terapier • Utredning av kommunikation och hjälpmedel • Skriftliga utlåtanden och rekommendationer • Utskrivningsmöte med familjen och barnets nätverk • Efter avslutad period och enligt separat överenskommelse kan vid behov 1-2 besök i hemmiljön samt uppföljningsmöte ca 1-3 månader efter perioden • Konsultation av psykiater och barnläkare • För barn anpassat dagsprogram
Nivå 2	<ul style="list-style-type: none"> • Om servicetagarens servicebehov är exceptionellt stort skräddarsys för hen ett servicepaket, där dygnspriset fastställs på basen av innehållet i servicepaketet och i samråd med betalaren.

Om bindande beställningar av undersökningsperioder och avbrytande av servicen avtalas från fall till fall.

1.2.3 Krisvård

Målsättning:

Krisvård erbjuds för servicetagare med akut behov av vård, exempelvis p.g.a. kris i familjen eller en ohållbar situation på boendet. Krisvård ordnas vid behov i särskilt anpassade utrymmen. En krisperiod varar i en eller flera veckor och följs vanligen av en undersöknings- eller rehabiliteringsperiod innan servicetagaren återvänder hem.

Innehåll:

- En heltäckande kartläggning, som görs av det multiprofessionella expertteamet i samråd med servicetagarens nätverk. Kartläggningen omfattar en utredning av orsakerna till behovet av krisvård; medicinska undersökningar och uteslutande av somatiska sjukdomar, medicinkontroller, utredning av bakomliggande neurologiska och psykiatriska sjukdomar.
- En skräddarsydd vårdplan med målsättningar för perioden
- Planering av den fortsatta vården i aktivt samarbete med servicetagarens nätverk
- Skriftliga utlåtanden och rekommendationer

Vid intagning till krisvård debiteras ett pris som utvärderas efter en vecka då servicens innehåll definieras.

Nivå 1	<ul style="list-style-type: none"> • Servicetagarens undersökningsperiod förverkligas med de resurser som finns på enheten.
Nivå 2	<ul style="list-style-type: none"> • Servicetagarens behov av hjälp och stöd p.g.a. utmanande beteende eller vårdtyngd, förutsätter utökade personalresurser till enheten, en personal till och tillgång till medicinska läkartjänster och undersökningar eller insatser av sakkunniga.
Nivå 3	<ul style="list-style-type: none"> • Servicetagaren behöver p.g.a. sitt vårdbehov eller utmanande beteende, kontinuerligt en närvarande personal dagtid och/eller medicinska specialläkartjänster eller specialundersökningar utförda av sakkunniga.
Nivå 4	<ul style="list-style-type: none"> • Servicetagaren behöver dygnet runt en personal p.g.a. sitt vårdbehov eller beteende och/eller krävande medicinska specialläkartjänster och omfattande specialundersökningar utförda av sakkunniga.
Nivå 5	<ul style="list-style-type: none"> • Om servicetagarens servicebehov är exceptionellt stort skräddarsys för hen ett servicepaket, där dygnspriset fastställs på basen av innehållet i servicepaketet och i samråd med betalaren

Om bindande beställningar av krisvård och avbrytande av servicen avtalas från fall till fall

1.2.4 Rehabilitering

Målsättning:

Målsättningen med rehabiliteringen är att hitta lösningar och tillvägagångssätt som stöder servicetagarens och hans närmiljö och därigenom möjliggör ett meningsfullt liv i tidigare livsmiljö eller att vid behov söka en ny för servicetagaren lämplig boendemiljö.

En rehabiliteringsperiod kan vara några veckor eller upp till flera månader. Perioden föregås många gånger av en undersöknings- eller krisperiod.

Innehåll:

- Inledande nätverksmöte (inskrivningsmöte) med servicetagaren och hans nätverk före perioden
- Utvärdering av funktionsförmågan och handledning
- Utvärdering av sociala förmågor och handledning
- Förstärka förmågan att självständigt klara av vardagen genom olika pedagogiska metoder och genom målinriktad dagverksamhet som stöder delaktigheten
- Läkare-, psykolog-, ergoterapeut-, talterapeut-, musikterapeut-, habiliteringshandledare- och nepsy-handledartjänster enligt servicetagarens behov
- Det mångprofessionella teamet stöder regelbundet arbetet med servicetagaren
- Inskrivnings- och utskrivningsmöte
- Skriftliga utlåtanden och rekommendationer

Det är viktigt att tillvägagångssätt och stödformer som konstaterats vara bra överförs till servicetagarens egen miljö. Enligt separat överenskommelse kan efter avslutad rehabiliteringsperiod 1 - 2 uppföljningsbesök göras i servicetagarens egen miljö.

Nivå 1	<ul style="list-style-type: none"> • Servicetagarens rehabilitering förverkligas med de resurser som finns på enheten. I rehabiliteringen ingår allmänna medicinska insatser.
Nivå 2	<ul style="list-style-type: none"> • Servicetagarens behov av hjälp och stöd p.g.a. utmanande beteende eller vårdtyngd, förutsätter utökade personalresurser till enheten, en personal till och/eller medicinska läkartjänster och undersökningar utförda av sakkunniga.
Nivå 3	<ul style="list-style-type: none"> • Servicetagaren behöver p.g.a. sitt vårdbehov eller utmanande beteende kontinuerligt en närvarande personal dagtid och/eller medicinska specialläkartjänster och specialundersökningar utförda av sakkunniga.
Nivå 4	<ul style="list-style-type: none"> • Servicetagaren behöver dygnet runt en personal p.g.a. sitt vårdbehov eller beteende samt krävande medicinska specialläkartjänster och omfattande specialundersökningar utförda av sakkunniga.
Nivå 5	<ul style="list-style-type: none"> • Om servicetagarens servicebehov är exceptionellt stort skraddarsys för hen ett servicepaket, där dygnspriset fastställs på basen av innehållet i servicepaketet och i samråd med betalaren.

Om bindande beställningar av rehabiliteringsperioder och avbrytande av servicen avtalas från fall till fall

1.3 Undersökning och vård oberoende av personens vilja enligt specialomsorgslagen

1.3.1 Undersökning oberoende av personens vilja för att utreda vårdbehovet

Målsättning:

Enligt specialomsorgslagen kan en person på basen av en ansökan till välfärdsområdets beslutande sakkunniggrupp för krävande multiprofessionellt stöd intas till undersökning för att utreda behovet av vård oberoende av personens vilja. I den här situationen äventyrar sannolikt personen allvarligt sin egen eller andras hälsa och kan inte få vård och omsorg på annat sätt. Hen kan inte träffa avgöranden om sin vård och omsorg eller förstå konsekvenserna av sitt handlande,

Ansökan får göras av personens lagliga företrädare, en anhörig eller annan närstående eller av en tjänsteinnehavare som anges inom förvaltningsstadgan för det välfärdsområde inom vars område personen vistas.

Undersökningen utförs av läkare, psykolog och socialarbetare, vilka är i tjänsteförhållande och insatta i specialomsorgen. Innan personen förordnas till undersökning ska hens egen åsikt klarläggas och hens lagliga företrädare eller andra närstående höras.

Undersökningsperioden kan vara högst 14 dygn. Under den tiden ska den beslutande sakkunniggruppen för krävande multiprofessionellt stöd fatta beslut om personen ska förordnas till vård oberoende av sin vilja samt beslutet underställas förvaltningsdomstolen.

Nivå 1	<ul style="list-style-type: none"> • Behövliga undersökningar • Den handledning personen behöver under undersökningsperioden samt vård dygnet runt och mediciner
Nivå 2	<ul style="list-style-type: none"> • Om servicetagarens servicebehov är exceptionellt stort skraddarsys för hen ett servicepaket, där dygnspriset fastställs på basen av innehållet i servicepaketet och i samråd med betalaren.

Om bindande beställningar och avbrytande av servicen avtalas separat från fall till fall.

1.3.2 Vård oberoende av personens vilja

Målsättning:

En person kan förordnas till vård oberoende av sin vilja enligt specialomsorgslagen för högst 6 månader åt gången. Om behovet av vård oberoende av personens vilja är längre än 6 månader bör

enligt lagen en ny undersökning och ett nytt beslut fattas av den beslutande sakkunniggruppen för krävande multiprofessionellt stöd inom 6 månader.

Innehåll:

- Läkarens, psykologens och socialarbetarens insatser och uppföljning
- Den handledning personen behöver under undersökningsperioden samt vård dygnet runt och mediciner

Nivå 1	<ul style="list-style-type: none"> • Servicetagarens vård oberoende av vilja förverkligas med de resurser som finns på enheten. I vården ingår allmänna medicinska insatser.
Nivå 2	<ul style="list-style-type: none"> • Servicetagarens behov av hjälp och stöd p.g.a. utmanande beteende eller vårdtyngd, förutsätter utökade personalresurser till enheten, en personal till och/eller medicinska läkartjänster och undersökningar utförda av sakkunniga.
Nivå 3	<ul style="list-style-type: none"> • Servicetagaren behöver p.g.a. sitt vårdbehov eller utmanande beteende kontinuerligt en närvarande personal dagtid och/eller medicinska specialläkartjänster och specialundersökningar utförda av sakkunniga.
Nivå 4	<ul style="list-style-type: none"> • Servicetagaren behöver dygnet runt en personal p.g.a. sitt vårdbehov eller beteende samt krävande medicinska specialläkartjänster och omfattande specialundersökningar utförda av sakkunniga.
Nivå 5	<ul style="list-style-type: none"> • Om servicetagarens servicebehov är exceptionellt stort skraddarsys för hen ett servicepaket, där dygnspriset fastställs på basen av innehållet i servicepaketet och i samråd med betalaren.

Om bindande beställningar och avbrytande av servicen avtalas separat från fall till fall.

1.4 Svenskspråkiga tjänster inom långtidshabilitering i form av särskilt krävande boendeservice

I Pargas finns en enhet som erbjuder långtidshabilitering i form av särskilt krävande boendeservice på svenska. Enheten finns på samma område som den svenskspråkiga kris- undersöknings- och rehabiliteringsenheten. Enheten får ett starkt stöd från ett mångprofessionellt team (läkare, psykolog och socialarbetare). Vid behov finns även andra sakkunnigtjänster att tillgå, t.ex. ergoterapeut, fysioterapeut, musikterapeut, nepsy-handledare och habiliteringshandledare.

Enheten har fem platser. Alla som bor på enheten har eget rum med badrum samt tillgång till gemensamt kök, vardagsrum och bastu. Servicetagarnas olika behov är beaktade i utrymmenas fysiska utformning, t.ex. så att materialen är speciellt hållbara och över- eller underkänslighet för sinnesintryck beaktats.

Närmiljön är trygg och lämpar sig för servicetagare med svår neuropsykiatrisk funktionsnedsättning och/eller psykosociala problem.

Innehållet i servicen skraddarsys enligt servicetagarens individuella behov.

Målgrupp:

Servicen riktar sig till personer som av en eller flera orsaker behöver särskilt krävande boendeservice i form av långtidshabilitering:

- Personer med svår neuropsykiatrisk funktionsnedsättning (NPF)
- Personer med allvarlig psykosocial problematik

Personerna kan ha allvarliga svårigheter att reglera sitt beteende och har utmaningar med att hantera sin livssituation. Utmaningarna kan bero på NPF-diagnoser och/eller problem med den psykiska hälsan. Hos personerna kan förekomma upprepat aggressivt beteende och våldsamerheter som kan vara till skada för personen själv eller andra i omgivningen.

Målsättningar:

- Att erbjuda individuellt anpassat boendestöd som vid behov inkluderar skräddarsydd dagverksamhet för servicetagare som behöver särskilt krävande service
- Att ge servicetagarna redskap att hantera vardagen
- Att stöda servicetagaren så att hen på sikt kan flytta till annan boendeform (lättare)

Personalresurser:

- Personalen introduceras och utbildas för att kunna ge service, vård och rehabilitering till personer med neuropsykiatriska funktionsnedsättningar och psykosociala problem. Personalen får utbildning, handledning och konsultation som stöd för sitt arbete.
- På enheten finns spetskunnande inom områden som neuropsykiatriska funktionsnedsättningar, psykiatri, kommunikation och interaktion.
- Personaldimensioneringen planeras utgående från servicetagarnas specialbehov. Servicetagaren kan utöver den grundläggande personaldimensioneringen få individuella stöd tjänster utgående från sitt behov.

Innehåll:

I servicen följs de nationella kvalitetskriterierna för boende respektive verksamhet som främjar delaktighet och sysselsättning. Boendeservicen planeras individuellt utgående från varje servicetagares behov och önskemål. Varje servicetagare har egna mål och de uppföljs regelbundet. Genom personcentrerat arbetssätt stöds servicetagaren till självbestämmande och delaktighet i fråga om utformningen av det egna boendestödet och i att fatta beslut som rör det egna livet.

Inom långtidshabiliteringen sätts fokus på:

- Servicetagarens styrkor och förmågor
- Stöd för individuella kommunikationssätt
- Stöd för social förmåga i vardagssituationer
- Individuellt utformat dags- och veckoprogram
- Stöd enligt behov för verksamhet dagtid under vardagar
- Servicetagarens säkerhet och trygghet

Den hälso- och sjukvård som servicetagaren behöver kan vid behov ordnas vid boendeenheten.

I servicen ingår individuellt planerad verksamhet dagtid under vardagar.

Personalen samarbetar med anhöriga och andra sociala nätverk.

Stöd- och experttjänster:

- Starkt stöd från mångprofessionellt team (läkare, psykolog och socialarbetare) gällande självbestämmande och begränsningsåtgärder.
- Vid behov finns även andra sakkunnigtjänster att tillgå, t.ex. ergoterapeut, fysioterapeut, nepsy-handledare, habiliteringshandledare, talterapeut och sexualrådgivning.

I servicen ingår hyra, serviceavgift, mat, mediciner, transporter, olika förnödenheter, hälso- och sjukvårdsavgifter, personliga hjälpmedel och terapier.

Insatser av läkare, psykolog, socialarbetare, fysio-, ergo- och musikterapeuter, talterapeut, habiliteringshandledare och nepsy-handledare ingår i priset.

Nivå 1	<ul style="list-style-type: none"> • Servicetagarens habilitering förverkligas med de resurser som finns på enheten.
Nivå 2	<ul style="list-style-type: none"> • Servicetagarens behov av hjälp och stöd p.g.a. utmanande beteende eller vårdtyngd, förutsätter utökade personalresurser till enheten, en personal till.
Nivå 3	<ul style="list-style-type: none"> • Servicetagaren behöver p.g.a. sitt vårdbehov eller utmanande beteende, kontinuerligt en närvarande personal dagtid.
Nivå 4	<ul style="list-style-type: none"> • Servicetagaren behöver dygnet runt en personal p.g.a. sitt vårdbehov eller beteende.
Nivå 5	<ul style="list-style-type: none"> • Om servicetagarens servicebehov är exceptionellt stort skräddarsys för hen ett servicepaket, där dygnspriset fastställs på basen av innehållet i servicepaketet och i samråd med betalaren.

Beställningsvillkor:

Betalningsförbindelse behöver finnas hos Varha senast två veckor innan servicen inleds.

Uppsägning och fakturering

- Om beställaren/servicetagaren säger upp en plats inom den särskilt krävande boendeservicen faktureras beställaren för servicetagaren i fråga i en månad, räknat från det datum som beställaren/servicetagaren meddelat serviceproducenten om uppsägning av platsen.
- Vid dödsfall faktureras inte beställaren efter dödsdagen.

2 Svenskspråkig boendeservice, dag- och arbetsverksamhet

Egentliga Finlands välfärdsområde erbjuder svenskspråkig boendeservice, dag och arbetsverksamhet. Syftet är att erbjuda service till personer med intellektuell funktionsnedsättning och/eller annan funktionsnedsättning i alla åldrar. Servicen består bland annat av fortgående- och temporär boendeservice samt dag- och arbetsverksamhet. Serviceutbudet är uppdelat i olika produkter som innehåller kategorier baserat på servicetagarens behov. Servicen erbjuds inom Egentliga Finlands välfärdsområde. Behov av service bör definieras i en betalningsförbindelse.

Beställningsvillkor för boendeservice samt dag- och arbetsverksamhet

Betalningsförbindelse behöver finnas hos Varha senast två veckor innan servicen inleds.

Uppsägning och fakturering

- Om beställaren/servicetagaren säger upp en plats inom dag-/arbetsverksamheten faktureras beställaren för servicetagaren i fråga i en månad, räknat från det datum som beställaren/servicetagaren meddelat serviceproducenten om uppsägning av platsen.
- Om beställaren/servicetagaren säger upp en boendeplats, faktureras beställaren så länge hyresavtalet är i kraft.
- Vid frånvaro p.g.a. kortvarig sjukhusvård sjunker avgiftskategorin ett steg, dock så att inskrivningsdagen räknas till den normala avgiftskategorin. Om servicetagaren är i den lägsta betalningskategorin blir avgiften oförändrad. Vid längre sjukhusvård överenskoms särskilt. Det kan då bli aktuellt att säga upp platsen.
- Vid dödsfall faktureras inte beställaren efter dödsdagen.

Uppsägning av servicetagarens hyresavtal inom boendeservicen

Uppsägningstiden för hyresgästen (servicetagaren) är enligt hyreslagen en månad räknat från sista dagen i den månad då avtalet sägs upp. Vid dödsfall debiteras hyra under två veckor efter hyresgästens dödsdag.

Vänligen ta kontakt vid frågor eller vid intresse av service.

Kontaktuppgifter:

Hilve Sandblom

Servicechef

tel 044 358 1158

hilve.sandblom@varha.fi

2.1 Stödboende

Beskrivning av serviceformen:

Stödboende är en serviceform där servicetagaren hyr eller äger sin lägenhet och får stöd och handledning i sitt hem för att klara självständigt boende. Boendestödet kan gälla skötsel av hygien och hem, matlagning och stöd med sociala relationer, delaktighet i samhället eller för att göra val och fatta beslut. Boendestödet är på förhand planerat utgående från individuella behov och personalen kommer från närbelägen stödpoint. Det finns möjlighet för servicetagaren att kontakta personal vid akuta situationer.

Servicetagare som har stödboendeservice har möjlighet att delta i gruppverksamhet som stöder den sociala förmågan.

Innehåll:

Service enligt servicetagarens individuella behov baserar sig på en genomförandeplan, som uppgörs och förverkligas i samarbete med servicetagaren. Vid uppgörandet av genomförandeplanen används personcentrerad planering (PCP). Genomförandeplanen innehåller information om servicen, målsättningar och plan för hur målsättningarna förverkligas samt beskrivning av åtgärder som stärker självbestämmanderätten. Samarbete med närstående och sakkunniga som stöder förverkligandet av planen ingår.

Servicen innehåller utgående från individuella behov;

- Stöd för att sköta sitt hem
- Stöd för skötsel av hygien
- Stöd med planering av uppköp och matlagning samt stöd vid butiksbesök och matlagning
- Stöd i att hantera sin ekonomi
- Stöd i att planera och ta hand om sin fritid
- Stöd för deltagande i arbets-/dagverksamhet eller arbetslivet, t.ex. med att komma sig iväg i rätt tid
- Stöd för kommunikation och i sociala relationer
- Hälso- och sjukvård; stöd och handledning och vid behov medföljande personal vid läkarbesök m.m. Stöd kring medicinhantering.

Stödbesök	<ul style="list-style-type: none"> • Boendestödet innebär stödbesök i hemmet. • Boendestödet är planerat på förhand utgående från individuella behov. • Stödbesöken omfattar ca 2 timmar, resor medräknade. • Debitering enligt kategori 2 i boendeservicen
Sporadiska stödinsatser och gruppverksamhet	<ul style="list-style-type: none"> • Sporadiska stödinsatser kan ges till servicetagare i stödboende. • Servicetagaren kan ha behov av social samvaro eller behöva ett ställe att ta kontakt till i situationer som upplevs som otrygga. • Stödinsatsen kan ske i form av gruppverksamhet så att personer som bor inom stödboende har möjlighet att delta i t.ex. bastukvällar, utfärder m.m.. • En bastukväll, utfärd eller dylikt utgör en insats per evenemang även om det tar längre tid än två timmar. • Stödinsatsen kan också ges per telefon (eller videovisit). Ifall samtalen är korta summerar man ihop flera samtal, så att de utgör en insats.

2.2 Serviceboende med heldygnsomsorg

Beskrivning av serviceformen:

Egenliga Finlands välfärdsområde erbjuder personer med intellektuell funktionsnedsättning som behöver stöd, hjälp eller omsorg i sitt hem olika former av fortgående boendeservice

För servicetagare som behöver utökat dagligt stöd i sitt boende erbjuds möjligheten att bo tillsammans med andra i grupp eller i en lägenhet intill andra servicetagare som behöver liknande stöd. I gruppboende hyr servicetagaren ett rum, vanligen med eget badrum och delar kök, vardagsrum och bastu med de övriga servicetagarna. Servicetagare som bor i lägenhet har oftast tillgång till utrymme för gemensam samvaro. I båda fallen ingår hyresgästerna hyresavtal och står för utgifterna i anslutning till sitt hushåll.

I boendeenheten finns personal dygnet runt. I regel har servicetagarna aktiviteter utanför boendeenheten dagtid (dag- och arbetsverksamhet). För seniorer och andra som av medicinska eller andra av servicetagaren beroende orsaker behöver vara hemma dagtid ordnas aktiviteter i boendemiljön eller utgående från denna under vardagar.

Servicetagarnas behov av stöd och hjälp samt vård kan variera inom vardagslivets olika områden. En del servicetagare behöver omfattande stöd, hjälp och vård medan andra klarar sig med mindre insatser. Stöd- och vårdinsatserna anpassas kontinuerligt till servicetagarens behov.

Innehåll:

Service enligt servicetagarens individuella behov baserar sig på en genomförandeplan, som uppgörs och förverkligas i samarbete med servicetagaren. Vid uppgörandet av genomförandeplanen används personcentrerad planering (PCP). Genomförandeplanen innehåller information om servicen, målsättningar och plan för hur målsättningarna förverkligas samt beskrivning av åtgärder som stärker självbestämmanderätten. Samarbete med närstående och sakkunniga som stöder förverkligandet av planen ingår.

Servicen innehåller utgående från individuella behov;

- Personalen handleder och utför hemsysslor tillsammans med servicetagaren/ hemsysslor utförs helt och hållet av personalen.
- Personalens handledning och hjälp med hygien och kläder/ servicetagarens hygien och på- och avklädning sköts helt av personalen.
- Personalen har huvudansvaret för matlagning och näringsintag/ servicetagaren kan vara delaktig.
- Stöd och hjälp enligt behov i ekonomiska frågor.
- Stöd för att planera och förverkliga fritidsaktiviteter, medföljare vid behov.
- I första hand stöd för deltagande i arbets-/dagverksamhet. I andra hand aktiviteter i hemmet dagtid vid behov.
- Stöd för kommunikation och i sociala relationer.
- Hälso- och sjukvård; Personalen ansvarar för servicetagarens hälso- och sjukvårdsstöd, medföljande personal vid läkarbesök m.m. Personalen ansvarar för medicinhantering och intag av mediciner.

Kategori 3	<ul style="list-style-type: none"> • Personen har en lättare/lindrigare funktionsnedsättning och är mer eller mindre självständig på åtminstone en del områden. Personalens
-------------------	--

	huvudsakliga arbete består av påminnelser och i att ge muntligt stöd. Personalen kan ge hjälp i enstaka moment.
Kategori 4	<ul style="list-style-type: none"> Personen har en mindre/måttlig fysisk, psykisk och/eller social funktionsnedsättning. Personal ger kortare fortgående dagligt stöd i boendet/lägenheten. Personalen behöver i regel ge stöd genom att påminna, initiera och/eller motivera till olika aktiviteter och hemarbete. Muntligt stöd samt hjälp med en del moment.
Kategori 5	<ul style="list-style-type: none"> Personen har en fysisk, psykisk och/eller social funktionsnedsättning och personalen ger dagligt stöd i fler aktiviteter. Personalen är ofta närvarande och ger stöd vid flera moment när olika aktiviteter och hemarbete sker. Viss tid för motiveringsinsatser.
Kategori 6	<ul style="list-style-type: none"> Personen har en omfattande fysisk, psykisk och/eller social funktionsnedsättning och personal är närvarande i stort sett hela tiden. Insatserna är frekventa och sker i längre sammanhållen tid. Det krävs även tid för motiveringsinsatser.
Kategori 8	<ul style="list-style-type: none"> Personen har en mycket omfattande fysisk, psykisk och/eller social funktionsnedsättning. För den fysiska och/eller psykiska omvårdnaden eller av säkerhetsskäl finns personal hela tiden i närheten. Personalens insatser är ansevärdiga och/eller består av ett omfattande motivationsarbete.
Senioravgift	<ul style="list-style-type: none"> Ifall enheten behöver ha personal dagtid då servicetagaren vistas i hemmet debiteras en senioravgift för de vardagar servicetagaren är hemma. För servicetagare som klarar sig utan personal under dagen debiteras ingen senioravgift. Dagen innehåller omvårdnad, aktivering och sinnesstimulering utgående från servicetagarens behov. Senioravgiften utgår från servicetagarens fastställda avgiftskategori i serviceboende med dygnet runt omsorg.

2.3 Arbetsverksamhet

Beskrivning av serviceformen:

- Målsättningen för arbetsverksamheten är att erbjuda meningsfulla arbetsuppgifter och aktiviteter enligt personcentrerad planering. Detta kan ske vid en verksamhetsenhet eller ute i närsamhället.

Arbetsverksamhet vid enheten:

- Verksamheten består av tillverkning av egna varor och produktion av tjänster. Förutom olika arbetsuppgifter ges möjlighet till fysiska och kulturella aktiviteter samt studiemöjligheter. Verksamhetsenheten betalar arbetsersättning till servicetagaren.
- Inom svenska verksamheten i Egentliga Finland finns tre storkök, i Pargas centrum, i Åbo och på Kimtioön. I köken jobbar servicetagare med att göra lunch till enheterna och en del

andra beställningsarbeten. Köksgrupperna består av en yrkeshandledare och en grupp servicetagare.

- I Pargas finns en författargrupp, som leds av en handledare. Gruppen skriver egna texter och arbetar med att omarbete informativa texter till lättförståeliga.
- Inom verksamheten erbjuds praktikplatser för studerande inom Optima, som är den svenska serviceproducenten för anpassad undervisning på andra stadiet.
- Inom verksamheten finns läsombudsverksamhet, som förverkligas i samarbete med det svenska LL-centret (jmf. finska Selkokeskus). Läsombudsverksamheten ger läsupplevelser, stöder läsintresset och förmedlar information om lättlästa böcker och material.

Arbetslivsträning:

Arbetslivsträning erbjuds i form av utlokaliserad arbetsverksamhet och som arbete med stöd.

- **Utlokaliserad arbetsverksamhet:** Utlokaliserad arbetsverksamhet ordnas på arbetsplatser i närsamhället. Det är möjligt för servicetagaren att vara i utlokaliserad arbetsverksamhet en del av veckan/dagen eller att enbart ha den här formen av arbetsverksamhet. Servicetagaren får stöd av arbetslivstränare samt arbetsersättning från verksamhetsenheten. Inom utlokaliserad arbetsverksamhet är servicetagaren inte i anställningsförhållande till arbetsgivaren. Målsättningen är att minska utlokaliserad arbetsverksamhet och övergå till anställning i lönearbete.
- **Arbete med stöd:** Service enligt metoden Arbete med stöd omfattar stöd och handledning till servicetagare som i regel är arbetssökande och behöver individuellt anpassat stöd för sin placering på den öppna arbetsmarknaden. Servicehelheten består av kartläggning av den arbetssökandes förmågor, önskemål och möjligheter, hjälp till sökande och val av arbetsplats, inläring på arbetsplatsen och anpassning av arbetsuppgifter samt stöd och information till arbetsgivaren och kontakter till den arbetssökandes nätverk. Service enligt metoden Arbete med stöd kan ges parallellt med andra arbetsmarknadspolitiska och rehabiliterande åtgärder. Arbetslivstränaren ger servicetagaren ett långvarigt stöd för att hen också på långsikt ska klara sig i arbetslivet. Mängden stöd kan variera beroende på servicetagarens aktuella situation.

Kategori 1	<ul style="list-style-type: none"> • Utlokaliserad arbetsverksamhet (enbart utlokaliserad verksamhet under dagen)
Kategori 2	<ul style="list-style-type: none"> • Personen har en lättare/lindrigare funktionsnedsättning. Personen är i stort sett självständig i sitt arbete. Handledaren finns till hands under dagen då kortare stöd kan ges som till exempel med att komma igång med arbete/aktivitet.
Kategori 3	<ul style="list-style-type: none"> • Personen har en mindre/måttlig fysisk, psykisk och eller social funktionsnedsättning. Handledaren behöver i regel stöda personen med att komma igång med arbetsuppgifter/aktiviteter. Handledaren kan även medverka i enstaka moment, men behöver vara med hela tiden då arbetet/aktiviteten pågår. Stödet kan även bestå av att komma igång igen och att komma ihåg tider eller vad som ska göras under dagen.
Kategori 4	<ul style="list-style-type: none"> • Personen har en fysisk, psykisk och eller social funktionsnedsättning. Personen utför själv enklare arbetsuppgifter efter introduktion.

	Handledaren är i närheten och kan ge stöd vid flera moment när olika arbetsuppgifter och aktiviteter utförs. Viss tid för motiveringsinsatser.
Kategori 5	<ul style="list-style-type: none"> Personen har en omfattande fysisk, psykisk och eller social funktionsnedsättning. Personen kräver i stort sett handledare hela tiden för att kunna utföra arbetsuppgifter eller delta i aktiviteter. Det krävs stora motiveringsinsatser.
Kategori 6	<ul style="list-style-type: none"> Personen har en mycket omfattande fysisk, psykisk och eller social funktionsnedsättning. Personen har vanligen till förfogande en handledare för att kunna delta i arbetsuppgifter eller aktiviteter. Ofta krävs speciella lösningar i den dagliga verksamhetens utformning och/eller läge. Handledarens insatser är ansenliga och eller består av ett omfattande motivationsarbete.
Arbete med stöd	<ul style="list-style-type: none"> Handledning av arbetslivstränare per timdebitering
Grundutredning	<ul style="list-style-type: none"> Av arbetslivstränaren gjord grundutredning max 10 timmar/person.

2.4 Dagverksamhet

Beskrivning av servicen:

Syftet med dagverksamhet är att främja servicetagarens delaktighet och social interaktion samt upprätthålla servicetagarnas funktionsförmåga. Servicen riktar sig till personer som har ett omfattande och fortlöpande hjälp- och stödbehov.

Innehåll:

- I verksamhetens erbjuds rehabilitering, handledning och stimulerande verksamhet utgående från individuella behov. Inom verksamheten erbjuds sysselsättning, stimulering, fysiska aktiviteter och möjlighet till social samvaro. Kommunikations- och kognitiva hjälpmedel används för att skapa bättre förutsättningar för servicetagaren att förstå och bli förstådd.
- Den svenskspråkiga dagverksamheten i Egentliga Finland finns på fyra verksamhetspunkter, Pargas centrum, Kirjala, i Åbo och på Kimitoön.
- I dagverksamheten fästs speciellt vikt vid kommunikation. Inom verksamheterna erbjuds sinnesstimulering och taktil beröring, högläsning, enkel matlagning, musik och sång samt skapande verksamhet. Utevistelse är ett viktigt inslag i verksamheten.
- Aktiviteterna kan förverkligas både enskilt och i grupp.
- Dagverksamhet kan också förverkligas på andra ställen än på en fysisk dagverksamhetsenhet.
- I Egentliga Finland erbjuds dessutom virtuell dagverksamhet t.ex. som ett komplement till annan verksamhet eller om servicetagaren har svårigheter med att delta fysiskt i verksamhet på en dagverksamhetsenhet.

Kategori 4	<ul style="list-style-type: none"> Personen har en fysisk, psykisk och eller social funktionsnedsättning. Personen utför själv enklare uppgifter efter introduktion.
-------------------	---

	Handledaren/vårdaren är i närheten och kan ge stöd vid flera moment när olika uppgifter och aktiviteter utförs. Viss tid för motiveringsinsatser.
Kategori 5	<ul style="list-style-type: none"> Personen har en omfattande fysisk, psykisk och eller social funktionsnedsättning. Personen kräver i stort sett handledare/vårdare hela tiden för att kunna utföra uppgifter eller delta i aktiviteter. Det krävs stora motiveringsinsatser.
Kategori 6	<ul style="list-style-type: none"> Personen har en mycket omfattande fysisk, psykisk och eller social funktionsnedsättning. Personen har vanligen till förfogande en handledare/ vårdare för att kunna delta i uppgifter eller aktiviteter. Ofta krävs speciella lösningar i den dagliga verksamhetens utformning och/ eller läge. Handledarens/vårdarens insatser är ansenliga och eller består av ett omfattande motivationsarbete.

2.5 Internatboende för studeranden

Målsättning:

- Stöda servicetagarens självständighetsprocess och habilitering

Innehåll:

Internatboende är en boendeform som stöder servicetagarens självständighetsprocess och habilitering till ett vuxet liv. Internatboende är avsett för studerande på andra stadiet som behöver boendestöd på svenska i form av internatboende. Innehållet i servicen utformas individuellt och målsättning är att stöda studerande till största möjliga självständighet.

Kategori 5	<ul style="list-style-type: none"> Internatboende för studeranden som stöder servicetagarens självständighetsprocess och habilitering till ett vuxet liv
-------------------	---

3 Fortbildningsutbud

Expert- och utvecklingscentret (EUC) är den svenska expertenheten för krävande funktionshinderservice inom Egentliga Finlands välfärdsområde (Varha). EUC är beläget i Pargas, Kirjala, och erbjuder service i hela Svenskfinland. EUC:s huvudsakliga uppgift är att erbjuda service till personer med intellektuell funktionsnedsättning och/eller annan funktionsnedsättning i alla åldrar samt närstående och professionella.

Fortbildningarna riktar sig till personal inom funktionshinderservice. Fortbildningarnas längd och innehåll kan skräddarsys utgående från beställarens önskemål och behov. Fortbildningarna erbjuds på svenska och kan vid behov även erbjudas på distans. Kostnaden för fortbildningen baserar sig på tidsåtgången samt eventuella resekostnader. Beställd fortbildning avbokas senast två veckor på förhand, vid senare avbokning debiteras fortbildningens pris.

Vänligen ta kontakt vid frågor eller vid intresse för fortbildning.

Kontaktuppgifter:

Malin Haapanen
Ledande socialarbetare
tel 040 574 8076
malin.haapanen@varha.fi

Gunveig Söderbacka
Servicechef
tel 050 3157 167
gunveig.soderbacka@varha.fi

3.1 Vägar till självbestämmande och delaktighet (2-3h)

Fortbildningen fokuserar på hur personal kan stöda servicetagare till ökad delaktighet och självständighet i sin egen livssituation. Fortbildningen utgår från ett socialpedagogiskt perspektiv och omfattar både teori och praktiska tips där beställaren har möjlighet att välja teman utgående från nedanstående moduler. Fortbildningens längd och innehåll kan skräddarsys utgående från beställarens önskemål och behov.

3.1.1 Alla kan kommunicera

Rätt till kommunikation är en grundläggande rättighet, och innefattar möjlighet att uttrycka sig, göra sig förstådd samt att ha tillgång till tillgänglig kommunikation och information. Alla kan inte tala men alla kan kommunicera. Kommunikation kan se ut på olika sätt och frågan är hur vi som personal kan stöda personer med kommunikationssvårigheter med att uttrycka sig och förstå andra, samt personal kan kommunicera på ett mer ändamålsenligt sätt. Alternativ kompletterande kommunikation (AKK) stöder personer med kommunikationssvårigheter att uttrycka sig och förstå andra. Modulen ger en introduktion i metoder och praktiska redskap för alternativ kompletterande kommunikation.

3.1.2 En fungerande vardag

Alla människor behöver kognitivt stöd för en fungerande vardag. Ett kognitivt stöd kan vara kalender, schema, bildstöd, klocka, teknologi eller ett stöd för att skapa uppfattning av kvalitet och mängd. Kognitiva stöd skapar en fungerande vardag där själv bestämmande och delaktighet är i fokus.

3.1.3 Digitala hjälpmedel

Digitala verktyg har en viktig plats i dagens samhälle, vilka även kan användas som hjälpmedel. Att ha kunskap och tillgång till digitala hjälpmedel handlar inte enbart om sysselsättning, utan i allt större utsträckning även om delaktighet och självständighet. Digitala hjälpmedel kan erbjuda ett viktigt stöd för användaren om de används och anpassas på rätt sätt.

3.1.4 Utmanande beteende

Alla människor kan agera på ett sätt som andra upplever som utmanande i olika situationer. Utmanande beteende uppstår vanligtvis i situationer av frustration, stress, ovisshet och obegriplighet. Modulen fokuseras på hur näromgivningen kan hantera utmanande beteende och hur utmanande beteende kan förebyggas för att skapa en fungerande vardag för alla.

3.1.5 Självbestämmande och begränsningsåtgärder

Självbestämmande är en mänsklig rättighet. Alla har rätt att besluta om sitt eget liv och om saker som berör en själv. Självbestämmanderätten kan begränsas men endast som en sista utväg då alla andra lindrigare förfaringssätt har använts. Bestämmelserna om begränsningsåtgärderna finns skrivna i lagstiftningen. Den här modulen fokuserar på specialomsorgslagen med betoning på självbestämmande och begränsningsåtgärder ur ett juridiskt perspektiv samt hur begränsningsåtgärder kan tillämpas i praktiken

3.2 Autismspektrumtillstånd (AST) och andra neuropsykiatriska funktionsnedsättningar (NEPSY) (2-3h)

Fortbildningen är en introduktion i autismspektrumtillstånd, AST, och neuropsykiatriska funktionsnedsättningar, NEPSY, och hur dessa kan inverka på personen själv och omgivningen samt hur personal kan erbjuda stöd för att förebygga utmaningar i vardagen. Fortbildningen utgår från ett socialpedagogiskt perspektiv och omfattar både teori och praktiska tips. Fortbildningens längd och innehåll kan skräddarsys utgående från beställarens önskemål och behov.

3.3 Dagens funktionshinderservice (3-6h)

Fortbildningen riktar sig till nyanställd personal och erbjuder en introduktion till viktiga områden inom funktionshinderservice. Fortbildning innefattar bland annat information angående intellektuell och neuropsykiatrisk funktionsnedsättning, grundvärderingar, bemötande, psykiskt välmående, aktuell lagstiftning och arbetssätt samt metoder och praktiska redskap för kommunikation. Fortbildningens längd och innehåll kan skräddarsys utgående från beställarens önskemål och behov.

3.4 Livsstilshälsa (3h)

Forskning visar tydliga samband mellan vår livsstil och risken för att utveckla en rad sjukdomar. Forskningen visar också att man genom ganska små förändringar kan få bättre förutsättningar. Vår livsstil utgörs av våra vanor och de val vi gör i vardagen. För att kunna stöda servicetagares livsstilsförbättringar eller intresse att börja med nya goda vanor, behöver man kunskap och motivation. Fortbildningen fokuserar på att erbjuda information och kunskap inom områden som bidrar till en god livsstilshälsa, och berör bl.a. följande områden:

- Mat och dryck
- Stress och återhämtning
- Motion och träning
- Viktkontroll
- Mental hälsa

- Känslohantering
- Sexualitet
- Goda vanor
- Ensamhet
- Sömn
- Rökning och tobak

Fortbildningens längd och innehåll kan skräddarsys utgående från beställarens önskemål och behov.

3.5 Seniorer inom funktionshinderservice (2-3h)

Fortbildningen handlar om åldrandet hos personer med intellektuell funktionsnedsättning eller personer som befinner sig inom autismspektrum. Fortbildningen behandlar teman som infallsvinklar på livskvalitet vid åldrande och olika former demens m.m. Fortbildningen ger även tips på hur en meningsfull vardag kan skapas för seniorer vilket inkluderar social gemenskap, sinnesstimulering, meningsfull sysselsättning, fysiska aktiviteter samt hur musik kan utnyttjas i vardagen. Fortbildningens längd och innehåll kan skräddarsys utgående från beställarens önskemål och behov.